**Transportstyrelsens författningssamling**

TRANSPORT STYRELSEN

# Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om innehav av körkort med villkor om alkolås;

TSFS 2011:71

Utkom från trycket den 30 augusti 2011

beslutade den 11 augusti 2011.

VÄGTRAFIK

Transportstyrelsen föreskriver följande med stöd av 8 kap. 1, 5 a och 6 §§ körkortsförordningen (1998:980) och beslutar följande allmänna råd.

## Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om

1. ansökan om körkort med villkor om alkolås,
2. krav under villkorstiden,
3. ansökan om körkortstillstånd för körkort utan villkor om alkolås efter villkorstiden, och
4. innehav av körkort efter villkorstiden.

2 § I dessa föreskrifter används följande definitioner.

| | |
|---|---|
| alkolås | sådant alkolås som ska användas av den som har k med villkor om alkolås |
| leverantör | fysisk eller juridisk person som har fått ett alkolås god känt av Transportstyrelsen enligt 5 p. 2 a 27 § körkorts lagen (1998:488) |
| service | service av alkolåset, av dess installation i fordonet funktion för att säkerställa att alkolåset fungerar korr I servicen ingår kalibrering av alkolåset. Eventu felaktigheter ska åtgärdas. Service ska ske enligt 18 §. Extra service krävs om det har skett händelser e 19 § eller om Transportstyrelsen fattat särskilt beslut om extra service. |
| utandningsprov | utandningsprov som ska lämnas i alkolåset av förare att fordonet ska kunna startas |
| återkommande utandningsprov | utandningsprov som föraren ska lämna slumpvis u körningen inom föreskrivna tidsintervaller |

| | |
|---|---|
| *viljeförklaring* | en förklaring där sökanden intygar att han eller hon är villig att uppfylla de särskilda villkor som gäller för den som har körkort med villkor om alkolås |
| *villkorstid* | den tid då körkortshavaren endast får köra körkortspliktiga fordon med alkolås |

**3 §** Läkarintyg som anges i dessa föreskrifter ska utfärdas av en läkare med specialistkompetens i psykiatri eller annan specialistkompetent läkare med god kunskap om och erfarenhet av missbruksfrågor.

**4 §** En person anses vara beroende av alkohol om diagnosen beroende har ställts utifrån vedertagen medicinsk praxis eller om det utifrån tillgänglig information kan bedömas att kriterierna för en sådan diagnos är uppfyllda.

**5 §** Med diagnosen missbruk avses i dessa föreskrifter ett substansbruk som uppfyller kriterierna för diagnosen missbruk av alkohol eller är ett bruk av alkohol som inte är tillfälligt och som från medicinsk synpunkt är skadligt. Sådant missbruk av alkohol kan även bedömas utifrån lämnade blodprover, utandningsprov och återkommande utandningsprov under villkorstiden samt andra uppgifter om berusning på grund av alkohol, till exempel genom omhändertagande enligt lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m. Om kriterierna för diagnosen beroende någon gång har uppfyllts, ska bestämmelserna om beroende tillämpas.

**6 §** Vid tillämpningen av 4 och 5 §§ avses med kriterier de som anges i ett kriteriebaserat system för diagnosklassifikation, DSM (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) eller ICD (International Classification of Diseases).

**7 §** Vid provtagningar inför läkarintyg gäller följande.

1. Samtliga prover ska analyseras av ett ackrediterat laboratorium.
2. Provtagning ska göras oannonserat.
3. Referensområdet för genomfört laboratorieprov i blod ska anges. CDT och GT är obligatoriska alkoholmarkörer.
4. Om substans påvisats vid screeninganalys i urin eller i hår, ska verifierande analys utföras.
5. Provresultat över referensområdet avseende blodprov samt verifierad förekomst av substans i urin eller i hår ska bedömas och kommenteras.
6. Vid urintoxikologisk undersökning ska provtagningen vara övervakad och uppgift om urinens koncentration (kreatininvärdet) redovisas.

***Allmänna råd***

*För att kravet på oannonserad provtagning ska vara uppfyllt bör innehavaren inte veta i förväg när provtagning kommer att ske. När*

*det gäller urinprov innebär kravet på oannonserad provtagning att provet bör lämnas senast dagen efter uppmaning om provtagning.*

*Exempel på alkoholmarkörer som kan vara av värde för bedömningen utöver CDT och GT är PEth, ASAT, ALAT och MCV.*

*När det gäller urinprover bör drogfrihet inte anses ha styrkts om kreatininvärdet är under referensområdet.*

## Ansökan om körkort med villkor om alkolås

**8 §** Av 5 kap. 17 § körkortslagen (1998:488) framgår att beslut om villkor om alkolås får meddelas efter ansökan.

Av 5 kap. 18 § första stycket körkortslagen framgår att det till ansökan ska bifogas ett läkarintyg enligt särskilt formulär och en viljeförklaring.

Av 5 kap. 18 § andra stycket körkortslagen framgår att en ansökan om beslut om villkor om alkolås ska ges in till Transportstyrelsen senast inom 4 veckor från det att sökanden getts tillfälle att yttra sig inför ett slutligt beslut om återkallelse.

**9 §** Av läkarintyget enligt 8 § ska det framgå om diagnosen beroende eller missbruk av alkohol har kunnat fastställas eller inte samt om sökanden brukar narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64).

Följande gäller vid provtagning inför utfärdande av sådant läkarintyg.

1. Provtagning i blod avseende alkohol ska redovisas vid minst ett tillfälle.

2. Provtagning i urin eller hår avseende narkotika som avses enligt 8 § narkotikastrafflagen (1968:64) ska redovisas vid minst ett tillfälle.

I övrigt gäller vad som sägs ovan i 7 §.

**10 §** Viljeförklaringen enligt 8 § ska lämnas på en blankett som Transportstyrelsen har fastställt.

**11 §** Ett alkolås ska installeras i ett fordon inom 4 veckor från villkorstidens början. Villkorstiden startar när körkortshavaren har tagit del av Transportstyrelsens bifallsbeslut om körkort med villkor om alkolås.

Den som har körkort med villkor om alkolås ska personligen närvara för att ta del av leverantörens information i samband med installationen.

## Krav under villkorstiden

### Krav på läkarintyg

**12 §** Den som har körkort med villkor om alkolås med en villkorstid på 1 år ska ge in ett läkarintyg inom 6 månader från villkorstidens början. Läkarintyget ska omfatta en observationstid på 6 månader. Av läkarintyget ska det framgå om diagnosen beroende eller missbruk av alkohol har kunnat fastställas samt om sökanden brukar narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64).

Följande gäller vid provtagning inför utfärdande av sådant läkarintyg.

1. Provtagning i blod avseende alkohol ska redovisas vid minst två tillfällen. Dessa provtagningar ska vara fördelade under hela observationstiden.

2. Provtagning i urin eller hår avseende narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64) ska redovisas vid minst två tillfällen för urin eller minst ett tillfälle för hår. Provtagning i hår får ske tidigast 3 månader från observationstidens början.

I övrigt gäller vad som sägs ovan i 7 §.

**13 §** Den som har en villkorstid på 2 år ska ge in ett läkarintyg inom 1 år från villkorstidens början. Av läkarintyget ska framgå om sökanden brukar narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64).

Följande gäller vid provtagning inför utfärdande av sådant läkarintyg.

Provtagning i urin eller hår avseende narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64) ska redovisas vid minst två tillfällen för urin eller minst ett tillfälle för hår. Provtagning i hår får ske tidigast 3 månader från villkorstidens början.

I övrigt gäller vad som sägs om narkotika ovan i 7 §.

### Krav på utandningsprov och service

**14 §** Utandningsluftens volym ska vara minst 1,2 liter för att utandningsprov och återkommande utandningsprov ska vara giltigt.

**15 §** Före start av fordonet krävs ett godkänt utandningsprov av föraren.

Efter ett godkänt utandningsprov kräver alkolåset att föraren lämnar ett återkommande utandningsprov var 10:e–60:e minut, om inte annat anges i 16 §. Tidpunkten för återkommande utandningsprov bestäms slumpmässigt av alkolåset inom dessa tidsintervall. Föraren ska ge ett återkommande utandningsprov inom 6 minuter efter begäran. För alkolås som är monterat på sådan moped klass I eller motorcykel där användande av skyddshjälm krävs, ska föraren istället stanna och lämna provet inom 15 minuter efter begäran.

**16 §** Om ett godkänt utandningsprov lämnas efter ett underkänt utandningsprov, ska föraren därefter lämna ett återkommande utandningsprov inom 5–15 minuter. Därefter ska föraren lämna återkommande utandningsprov var 10:e–60:e minut. Tidpunkten för återkommande utandningsprov bestäms slumpmässigt av alkolåset inom dessa tidsintervall. Föraren ska ge ett återkommande utandningsprov inom 6 minuter efter begäran. För alkolås som är monterat på sådan moped klass I eller motorcykel där användande av skyddshjälm krävs, ska föraren istället stanna och lämna provet inom 15 minuter efter begäran.

**17 §** Om ett återkommande utandningsprov inte lämnas av föraren i tid efter begäran eller om ett sådant prov blir underkänt kommer alkolåset att larma inne i fordonet. Larmet ska få föraren att stanna fordonet. Motorn måste stängas av för att larmet ska tystna. Därefter lämnas utandningsprov i enlighet med 15 §.

Första stycket gäller inte förare av moped klass I utan karosseri och motorcykel utan karosseri.

**18 §** Den som har körkort med villkor om alkolås ansvarar för att service av alkolåset sker med högst 6 månaders mellanrum. Körkortshavaren ansvarar också för att service av alkolåset sker inför ansökan om körkortstillstånd utan villkor om alkolås, dock tidigast 2 månader innan villkorstidens slut. Service får endast ske hos ett företag som är anvisat av leverantören. I samband med service ska körkortshavaren medge att data från alkolåset överförs till Transportstyrelsen.

**19 §** Om någon av följande händelser inträffar, krävs det en extra service före föreskriven tidpunkt för service enligt 18 §. I samband med service ska körkortshavaren medge att data från alkolåset överförs till Transportstyrelsen.

1. Om fordonet har startats utan att ett godkänt utandningsprov har lämnats.

2. Om batterispänningen har brutits vid tre tillfällen sedan den senast utförda servicen.

3. Om återkommande utandningsprov inte har lämnats inom föreskriven tid vid tre tillfällen sedan den senast utförda servicen.

4. Om återkommande utandningsprov har blivit underkända vid tre tillfällen sedan den senast utförda servicen.

5. Om utandningsproven före start av fordonet har blivit underkända vid fem tillfällen sedan den senast utförda servicen.

Den extra servicen ska ske så snart som möjligt efter att händelse enligt första stycket har inträffat. Den som har körkort med villkor om alkolås ansvarar för att sådan service sker. Alkolåset kommer att låsa sig om det inte sker extra service inom 7 dagar från sådan händelse.

## Ansökan om körkortstillstånd för körkort utan villkor om alkolås efter villkorstiden

**20 §** Vid ansökan om körkortstillstånd för den vars innehav av körkort förenats med villkor om alkolås ska läkarutlåtande som anges i 3 kap. 1 § tredje stycket körkortsförordningen (1998:980) omfatta en observationstid på 6 månader.

Följande gäller vid provtagning inför utfärdande av sådant utlåtande.

1. Provtagning i blod avseende alkohol ska redovisas vid minst fyra tillfällen. Dessa provtagningar ska vara fördelade under hela observationstiden.

2. Provtagning i urin eller hår avseende narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64) ska redovisas vid minst två tillfällen för urin eller

minst ett tillfälle för hår. Provtagning i hår får ske tidigast 3 månader från observationstidens början.

I övrigt gäller vad som sägs ovan i 7 §.

## Innehav av körkort efter villkorstiden

**21 §** När körkortstillstånd har meddelats för den vars innehav av körkort förenats med villkor om alkolås med en villkorstid på 2 år på grund av diagnosen missbruk eller beroende gäller vad som anges i andra stycket samt 23 och 24 §§, istället för vad som anges i 12 kap. 8, 11, 12, 17 och 18 §§ i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:125) om medicinska krav för innehav av körkort m.m.

Villkor om läkarintyg ska föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav ska göras efter 6 månader och därefter efter ytterligare 12 månader. Den totala observationstiden ska således vara minst 18 månader. Behovet av villkor om läkarintyg därutöver ska bedömas mot bakgrund av förhållandena i det enskilda fallet.

**22 §** När körkortstillstånd har meddelats för den som omfattas av kravet på särskilt läkarutlåtande enligt 3 kap. 1 § tredje stycket körkortsförordningen (1998:980) gäller vad som anges i 21 § andra stycket samt 23 och 24 §§ istället för vad som anges i 13 kap. i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:125) om medicinska krav för innehav av körkort m.m.

**23 §** Vid villkor om läkarintyg efter 6 månader gäller följande. Läkarintyget ska omfatta en observationstid på 6 månader.

1. Provtagning i blod avseende alkohol ska redovisas vid minst fyra tillfällen. Dessa provtagningar ska vara fördelade under hela observationstiden.

2. Provtagning i urin eller hår avseende narkotika som avses enligt 8 § narkotikastrafflagen (1968:64) ska redovisas vid minst ett tillfälle. Provtagning i hår får ske tidigast 3 månader från observationstidens början.

I övrigt gäller vad som sägs ovan i 7 §.

**24 §** Vid villkor om läkarintyg efter ytterligare 12 månader gäller följande. Läkarintyget ska omfatta en observationstid på 12 månader.

1. Provtagning i blod avseende alkohol ska redovisas vid minst fyra tillfällen. Dessa provtagningar ska vara fördelade under hela observationstiden.

2. Provtagning i urin eller hår avseende narkotika som avses enligt 8 § narkotikastrafflagen (1968:64) ska redovisas vid minst ett tillfälle. Provtagning i hår får ske tidigast 3 månader från observationstidens början.

I övrigt gäller vad som sägs ovan i 7 §.

## Undantag

**25 §** Undantag från dessa föreskrifter prövas av Transportstyrelsen.

———————

Denna författning träder i kraft den 1 januari 2012.

På Transportstyrelsens vägnar

STAFFAN WIDLERT

Maria Åkerlund
(Väg- och järnvägsavdelningen)

Utgivare: Kristina Nilsson, Transportstyrelsen, Norrköping ISSN 2000-1975